

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului: Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane " " " " pe 1/2 an 5 " " România și străinătate pe an 14 franci " " " " " pe 1/2 an 7 "	Prețul inserțiunilor Pentru publicațiuni oficiale concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 6 cor, până la 200 de cuvinte 8 cor de aci în sus 10 coroane	Corespondințele se adresează redacțiunii „FOAIA DIECESANĂ” iară banii de prenumerațiune și inserțiunile la ADMINISTRAȚIA Librăriei și Tipografiei diec. în Caransebeș
---	---	--

Peatra scrisă

Plecat-am și în anul acesta din Caransebeș Sâmbătă spre Dumineca tuturor sfinților, nu ca cei din Văslui să ne răsboim la „Peatra scrisă,” ci să ne manifestăm aici sentimentele noastre de pietate, sentimente produse de mântuitoarea credință ce ne învață sfânta noastră dreptmăritoare biserică.

Nu am plecat numai 9, ci de 10 ori 99.

În loc de sergenți ca Mătrăgună mergeau înaintea noastră preoți cu crucea în frunte, îmbrăcați în ornate, care de care mai frumoase și mai luminate!

În loc de glume ne petreceam cu cântări, laudând pe Dumnezeu și așa mereu cu voie bună ne-am dus cu Dumnezeu, până ce am ajuns la locul de adorare „Peatra scrisă” dela cheia comunei Armeniș, în protopresbiteratul Caransebeșului, pe lângă carea nu numai credincioșii bisericii noastre, dar chiar și credincioși de ale altor biserici, când trec, își descoper capul, se închină și își fac sfânta cruce!

Am anticipat ca introducerea acestea, pentru ca în cele următoare să împărtășesc publicului cetitoriu ceea ce se păstrează în gura poporului despre așa uumita „Peatra scrisă”, precum și despre efectul și influința ce le-a avut și le are și astăzi „Peatra scrisă” asupra poporului credincios.

În lipsă de documente positive am adunat cu ajutorul zelosului paroh *Ilie Pepa* din comuna Armeniș, toate tradițiunile și versiunile ce se păstrează în popor, cu referință la „Peatra scrisă,” spre a se face din ele combinațiuni și concluziuni, apoi comentare obiective. Și e curioasă împrejurarea că nimenea din cărturarii noștri nu și-a luat osteneală și nu a dat atențiunea cuvenită ca cele scrise și însemnate la Peatra scrisă să le decopieze și comenteze.

I. Pentru ce se numesce Peatra scrisă?

La locul numit cheia Armenișului, lângă tunelul călei ferate, în partea dreaptă spre răsărit când intră trenul în tunel dinspre Armeniș spre Sadova-noauă, sau în mâna stângă spre răsărit când iese trenul din

tunel spre Armeniș, se află zugrăvită icoana „Sfintei Treimi” după ritul oriental pe o lespede de peatră concavă și aplecată spre drumul de țară, carele trece pe lângă ea. Deasupra icoanei e scris cu litere cirile colorate neagră „Sfta Troiță” și jur împrejur o mulțime de nume scrise mai mult cu litere cirile și puține cu litere latine, cari astăzi nu se mai pot ceti și descifra, pentru că dintele nemilos al timpului le-a ros și nimic cu desăvârșire.

Tot ce se mai poate ceti sunt cuvintele din cartea ce o ține în mâna stângă mântuitorul Cristos, scrise cu litere cirile negre: „veni... (veniți)... ați (binecuvântații)... telui (părintelui) meu de moș... iți (moșteniți) Literile însemnate cu puncte lipsesc fiind parte șterse, parte nimicite în urma despicării cleanțului. Se mai pot ceti următoarele cuvinte scrise cu caractere latine: „pynsyt Moi... B... ovits Meister Mal...” Aceste cuvinte s'ar putea întregi astfel: „pynsyt Moises Burovits (Buru), care poate de dragul Sârbilor și-a scris așa numele.

În privința numirei există următoarele păreri în popor și anume:

Ioan Dragomir Nr. 15 din Armeniș, numit altcum și „*Stârpu*”, în vârstă de 65 ani, dinpreună cu alți bătrâni spun: Noi pentru aceea numim așa „Peatra scrisă”, fiindcă e malerisită și e și scrisă; ba mai de mult a fost și mai mult scrisă, însă acum nu se mai poate ceti, de oare ce s'au șters și astăzi numa scrisoarea de asupra icoanei „Sfta Troiță” cu litere cirile se mai poate ceti

Ioan Miculescu Nr. 59 numit altcum și „*Truică*” în etate de 67 de ani, ne spune următoarele: „Numim „Peatra scrisă” așa dela inscripția sfintei Treimi, dela însăși icoana precum și dela alte multe nume ce erau scrise jur împrejur de icoană.”

II. Cum s'a zugrăvit icoana sfintei Treimi dela „Peatra scrisă?”

Tot din enarațiunile poporului aflăm în aceasta privință următoarele legende și tradițiuni: *Ioan Hurduzău* Nr. 7 din comuna Armeniș, numit și *Mara*, în

etate de 68 de ani povesteste după cum urmează: „Am auzit dela bătrâni că până nu veni satul nostru, unde e acum, adecă pe când se aflau oamenii în satul bētrân, carele a fost așezat pe fața rîului Armeniș¹⁾ atunci aveau drumul de țară făcut peste locurile numite de noi Cecăra — Corojoara — Soțet. În locurile aceștea, adecă unde e satul nostru acum, au fost păduri mari, pădure surdă și numai fere sălbatice și voi-nici de codru le stăpâneau.

„Îmi aduc și eu aminte că pe când eram copil la școală, pe locurile unde sunt acum grădini cătră Peatra scrisă, era încă padure de ceroni, de unde aduceam frunză ca să împodobim școala la esamene²⁾ Spuneau bătrânii că până a nu veni satul, când adecă s'au deschis drumul de țară pe lângă Timiș, unde e astăzi, conducătoriul lucrărilor ar fi aflat la cleanțul, unde e acum „Peatra scrisă“ o comoară îngropată și așa spre aducere aminte și în semn de mulțămintă lui Dumnezeu ca drept recunoștință a lăsat să se facă icoana „Sfintei Treimi“.

Ioan Dragomir locuitoriu în Armeniș Nr. 15, de care am amintit mai înainte scie să enareze următoarele: „Am auzit dela bătrâni că în vremile mai de demult a trecut pe aici o trăsură cu niscari domni din țară (România) și că caii dela trăsură s'au speriat și au început așa de tare să fugă încât erau în tot momentul în primejdie să fie răsturnați în prepastie, căci pe atunci, după cum spuneau bătrânii, drumurile erau rele nu ca acum și la locurile primejdioase nu erau puse calendre și așa pe lângă mare băgare de seamă, totuș se întâmplau mari nenorociri. Caii domnilor alergau înspăimântați; trăsura era aruncată când la o margine de drum, când la cealaltă și domnii neputând sări din trăsură, priveau cu spaimă și groază moartea ce-i aștepta. Când au ajuns la locul, unde e acum „Peatra scrisă“, caii de odată a cărnit la cleanț, ruda dela trăsură au prins în cleanț și sa rupt; caii au stat pe loc nemișcați și nevătămați. Toți domnii s'au dat jos din trăsură, au ingenunchiat cu fața cătră răsărit, sau rugat lui Dumnezeu și au zis, că acel loc pentru ei e sfânt, și au făgăduit, că aci vor face un semn întru pomenire și pentru preamărirea lui Dumnezeu, că i-au scăpat cu viață sănătoși și nevătămați. Acești domni după cum pvestesc bătrânii au lăsat să se facă icoana santei Treimi sau după cum o numim noi „Peatra scrisă“.

Ioan Godian Nr. 5 din Armeniș, de present episcop al bisericei enarează următoarele: „Am auzit din bătrâni că pe timpul când s'a zidit biserica bătrână³⁾, după ce au fost gata toate lucrările au ajuns, ca să se sue sânta cruce în vârful turnului. Palirul ar fi avut un singur copil, în vârstă cam de 17—18 ani, carele

în mai multe comune a lucrat pe la biserici cu tatăl său, așa că pricepea și copilul tot lucrul. Voind acel copilandru să arete și el că scie și pricepe tot lucrul, mai vartos voind să-și arete curajul, cere dela tatăl său să-l lase ca el să sue crucea și să o așeze în vârful turnului zicând: „tată! eu în multe locuri am lucrat cu D-Ta și multe lucruri grele le-ai lăsat în grija mea, pe care eu le-am împlinit, dar cruce să așez eu nu mi-ai dat. Te rog dar, ca acum să mă lași, ca eu să așez crucea în vârful turnului.“

„Tatăl băețandrului cu frică în sîn și ca unul ce, atâta copil avea, sciind că unde-i ața mai subțire acolo se rupe, — la început nu s'a învoit, dar după multă rugăminte din partea băiatului a zis: „Bine dragul meu! Tu vezi bine, că eu numai pe tine te am și tare me tem să nu cazi cumva de acolo, că vezi atunci ești pierdut de pe lume“.

„Băețandrul incredințând pe tatăl său, că va avea grijă să nu cadă a și început la lucru. Când a ajuns sus și când a apucat de cruce să o așeze la locul ei, băețandrul a strigat cătră tatăl său: În care loc să așez crucea?“ Cât ce a auzit tatăl strigătul acesta, a înțeles situația, că băiatul său a ametit, pentru-că în loc de o singură pivă în carea avea să așeze crucea, i-să năzăreau mai multe; deci a strigat tatăl oamenilor, cari să aflau în jurul bisericei: „Oameni buni! dați-vă în laturi și ziceți cu toții Dumnezeu să-l ierte“ — și în minutul acela căzând copilandru, a rămas mort.

„Acest palir ar fi lăsat să se zugrăvească icoana dela „Peatra scrisă“ pentru aducerea aminte de tristă întâmplare și pentru iertarea păcatelor fiului său“.

Nicolae Godian Nr. 243 numit și „Ciudan“ de 74 de ani din Armeniș enarează în tocmai ca și Ioan Godian.

Mitru Humița de 52 ani originar din Rusca, acum locuitoriu în Caransebeș, cunoscut sub numele de „Ruscanul“ îmi enarează următoarele: „Mama mea avea o soră măritată în Armeniș. Eu ca copil mergeam foarte des la mătușa mea aceasta.

„Moara, carea este și astăzi în drept cu „Piatra scrisă“ era a mătușoniului meu Matei Feneș, om pe atunci în vârstă de 60 de ani, după cum l-am putut eu judeca.

Dela moară mă uitam drept la „Peatra scrisă“. Uitându-me am întrebat pe mătușoniul, pentru ce e mlărită peatra și pentru ce vin și Bemii (Bohemii:) din Sadova la ea? Mătușoniul mi-a povestit ceea ce a auzit dela tatăl său și anume: „Mai de mult când nu se sciau aizenbanurile (drumul de fer — calea ferată) și drumurile de țară nu erau așa bune și îngrijite ca acum, boerii din țară (România) duceau până la Pesta gule de boi în neguțatorie. Ei veniau pela Rășava și treceau cătră Pesta pe aici pe la noi.

„Un boeriu de aceștia a trecut cu gula lui de boi pe aici și el mergea călare după gulă și tot așa mergea, până cu voia lui Dumnezeu ajungea la Pesta. Când s'a întors acest boeriu dela Pesta tot călare și

¹⁾ După Pesty Frigyes satul bătrân s'a mutat dela Valea Armeniș la locul, und e azi în anul 1798.

²⁾ Astăzi nu este nici urmă de pădurea de ceroni.

³⁾ După Pesty Frigyes biserica veche s'a zidit în anul 1791. Biserica de astăzi din Armeniș e edificată ulterior la 1866 lângă turnul celei vechi, care turn a rămas neshimbat până la 1881 când s'a acoperit cu aramă.

când a trecut pe la noi către casă, era tocmai Dumineca mare (Duminea tuturor sfinților). Venind pe drum de către Sadova cam mereu, pentru că calul era obosit și zdrobit de drum, a văzut că se descarcă un sodom de vreme. Fulgere, tunete și trăsnete urmau una după alta. Bietul om s'a scutit cu cal cu tot de potopul de ploaie și de sodomul de vreme sub cleanț, unde e acum „Peatră scrisă“.

„De odată un trăsnet puternic și asurzitoru despica cleanțul în două și o parte cade peste boieriu în Timiș. Boierul ca prin minunea lui Dumnezeu scapă nevătămit cu cal cu tot, pentru că bagseamă a avut noroc dela Dumnezeu.

„Boierul după ce a scăpat de primejdie s'a dus în sat la preotul, carele era un om bătrân și l'a întrebat, că ce ar putea să facă drept mulțămintă lui Dumnezeu, pentrucă l'a miluit să scape cu viață de nefericirea, ce a trecut peste dînsul și de puterea trăsnetului.

„Preotul i-a zis să facă icoana sfintei Treimi, pentrucă dumnezeirea întreagă l'a scutit de primejdie, dinpreună cu cetele tuturor sfinților, acărora pomenire o sevârșesce biserica în această Duminecă a tuturor sfinților“.

Boierul în urma sfatului dat de bătrânul preot a lăsat numai de cât prin mijlocirea preotului să se caute un maler (zugrav) și nu s'a dus dela Armeniș până nu a fost gata icoana sfintei Treimi“.

Din enarâțiunile variate de până aici se vede apriat, că icoana sfintei Treimi, dela „Peatra scrisă“ s'a făcut pentru aducerea aminte de evenimente și întru semn de mulțămintă lui Dumnezeu pentru binefaceri revărsate.

III. Pentruce vin Bemii din Sadova și Nemții din Slatina în procesiune la „Peatra scrisă“.

Matei Feneș mătușoniul lui Mitru Humița amintit mai înainte în espunerea despre boierul din țară, enarează nepotului său: „În urma potopului de ploaie din dumineca mare (Duminea tuturor sfinților) când a scăpat boierul de primejdie, atâta apă sa vărsat încât Sadova era să se prăpădească, dar a vrut Dumnezeu să nu se facă vătămare nici cât e negru sub unghie. De aceea preotul nemțesc a îndemnat pe poporenii săi, fiindcă i-a apărat bunul Dumnezeu de primejdia, ce-i amenința și era pe aci să-i prăpădească, să meargă la „Peatra scrisă“ și să se roage la icoana făcută de boieru, pe carele asemenea l'a scăpat Dumnezeu de înfiorătoarea primejdie“.

De atunci și până în ziua de astăzi Bemii vin în procesiune la „Peatra scrisă“ în tot anul în Dumineca primă după Rosalele lor.

Alois Wendelin în etate de 64 de ani, de religieuna romano-catolică, locuitoriu în comuna Armeniș, care înainte cu 43 de ani a locuit în Sadova-veche, ocupată astăzi de Bemii, enarează ceea ce a auzit dela Bemii beștrâni, că pe timpul când Bemii au fost așezați în locul Românilor la anul 1831 în Sadova-veche, au luat biserica Românilor, acărei hram eră: Dumineca

tuturor sfinților, adecă prima Duminecă după Rusali¹⁾. Bemii romano-catolici au ținut și ei mai departe până în ziua de astăzi hranul vechiu al bisericii, dar așa că ei au serbat și serbează și astăzi prima Duminecă după Rusalele lor, pe carea o numesc „Dr. fulltigkeit“, în care Duminecă țin și ruga, sau după cum o numesc dînșii Kirvai (Kirchenveihe). Spune mai departe sus numitul Alois Wendelin, că aflând Bemii de icoana sfintei Treimi dela „Peatra scrisă“ pe carea ei au numit-o Dreifalltigkeit, cei bătrâni fiind foarte evlavioși, în ziua de Kirvai se duceau ei de ei acolo și se rugau, dar așa că până a nu ajunge la icoană se puneau în genunchi și așa în coate și genunchi se trăgeau până la icoană și acolo făcându-și fiecare rugăciunea se întorcea spre casă.

Bemii cei bătrâni au mers ani de rândul la Peatra scrisă, dar apoi încetul cu încetul s'au lăsat de acest obicei și nu au mai mers nici unul. Nu de mult au început catolicii din Slatina Timișană să meargă la Peatra scrisă în Duminecă numită de ei Dreifalltigkeit; la început au mers ei de ei, fără preot. Acum însă merg regulat în procesiune cu preotul în frunte. Credincioșii noștri din comuna Armeniș, de când există icoana dela „Peatra scrisă“ au eșit în procesiune de câte 2—3 ori pe an, privind icoana ca o proprietate a lor, pentrucă s'a zugrăvit pe un cleanț de pe hotarul comunei lor ocupat mai târziu de societatea călei ferate austro-ungare, cu prilejul clădirii călei ferate.

IV. Peatra scrisă cruțată de ingineri, când s'a clădit călea ferată și tunelul.

Cultul și sfințenia icoanelor, propovedite de sânta maica noastră biserică, au pus în respect pe inginerii de altă credință și neam, cari au venit să zidească calea ferată și tunelul de lângă „Peatra scrisă“. Acest cult și aceea sfințenie i-a făcut pe meșterii ingineri să abată tunelul și să cârneaască podul de fier, cari dacă le croiau în linie dreaptă, trebuia să treacă tunelul tocmai pe unde e icoana dela „Peatra scrisă“. În privința aceasta iată ce ne spune Grigore Dragomir numit „Plăieș“ Nr. 81 din Armeniș, în etate de 68 de ani, carele pe timpul, când s'a zidit calea ferată și tunelul era primariu (jude) comunal: „Înainte de începerea lucrului la calea ferată și înainte de a se începe zidirea tunelului de lângă „Peatra scrisă“, a venit în cancelaria comunală, unde mă aflam eu și cu mine fie ertat părintele Ilie Sêrbu, apoi răposatul codrean Martin Dragomir, zic, a venit obringinerul Mihleisen și ne-a întrebat:

„1. Scim noi, oare când, prin cine și între ce împrejurări s'a zugrăvit icoana sântei Treimi pe cleanțul de lângă drumul de țară și riul Timiș, adecă icoana dela Peatra scrisă, după cum o numim noi?“

„2. Ținem noi acea icoană și acel loc de sfânt sau de nisce lucruri, pe cari nici nu le băgăm în samă?“

¹⁾ Biserica aceasta există și astăzi adaugându-i-se numai un sacristai. Românii strămutați în Sadova de sus și-au edificat biserică nouă, la care împărăția a ajutat cu 1000 fl.

„Noi și mai vârtos răposatul preot Ilie Sêrbu i-am răspuns, că acea icoană și acei loc pentru noi și pentru toți trecătorii de legea românească sunt sfinte și că nu trecem nici odată pe lângă ele fără a ne descoperi capul și a ne face sânta cruce. Cine a fi zugrăvit sânta icoană, din ce îndemn și împrejurări și când, nu avem cunoștință-deplină. Genunchiul de oameni de astăzi și părinții noștri s'au pomenit cu sânta icoană la locul unde este acum. Poporul nostru scie să spună felurite predării. Noi încă nu scim nimic mai ales, — de cum scie poporul.

„După ce i-am spus acestea domnului obergeriu Mihleisen, l-am rugat cu toată supunerea să facă bine și să păzască nevătămată sânta icoană.

Bunul ingineriu a binevoit a lua în considerare rugarea noastră, căci la croire a încovoiat tunelul așa, că iese în spre Armeniș cu 4—5 metri spre apus dela icoana, ce se vede și astăzi.

Pentru ca sânta icoană sa rămână în toată privitya neatinsă și nevătămată, vrednicul de pomenire ingineriu Mihleisen a dispus lucrătorilor, cari făceau buțoare în clenț, ca să spargă piatra cu dinamit, să nu facă umplături prea tari, ca nu cumva zguduindu-se cleanțul, să se strice și lespede, pe care e zugrăvită icoana.

Martori vii la această dispoziție sunt Iancu Dragomir Nr. 74, Ioan Ivanciu Nr. 200 ambii din Armeniș, și Avram Vlădulescu din Sadova-noauă, cari pe timpul măsurării și zidirei podului de fer și a tunelului au dat mână de ajutoriu inginerului Mihleisen la măsurat.

V. *Cine să fie zugrăvit icoana sântei Treimi dela Peatra scrisă?*

Pe cum nu se poate constata cu siguranță timpul, când s'a zugrăvit icoana, în tocmai așa nu se poate constata pozitiv cine a fost pictorul, carele a zugrăvit icoana de sub întrebare.

În lipsă de documente suntem siliți să ne luăm refugiu iară la variatele tradițiuni și espuneri, ce le aflăm pastrate la poporul nostru ca într-o arhivă vie și neinfluitată de străinism.

Locutoriu Nicolae Godian Nr. 243 din Armeniș amintit mai înainte, enarează următoarele: „Mai de mult trecând pe lângă „Peatra scrisă“ m'am suit la icoana sântei Treimi și am cetit pe un loc negru în patru colțuri scris cu litere cirile albe următoarele: 1722, 14 Aprile, Crivante în pensiune. Îmi aduc aminte că scrisoarea era ca tipărită“¹⁾.

Ioan Vetreș Nr. 190 din Armeniș, în etate de 76 de ani, ne spune ceea ce a auzit dela bătrâni: Icoana Sântei Treimi dela Peatra scrisă a fost făcută din vremi de tot bătrâne, de haiducii, cari sau ținut prin acele stânci și păduri, pe acel timp nestrăbătute de alții și că în anul 1822 a fost numai prenoită de un anumit Crivantie din Caransebeș, calele a lucrat la biserica bătrână din Armeniș“.

(Va urma).

Lecțiuni din Religieune

19. Israiltenii în pustie

(Urmare)

III

Și în ziua de astăzi aflăm pe mulți oameni, cari înzădar se îngrijesc de nutremântul lor. (Exemple). [Un lucrătoriu de pământ, carele și-a sămănat holda, e îngrijat și-și zice: Oare crește-vor sămănaturile? Un zileriu zice: Cine știe dacă mâne ori poimâne voiți căpăta de lucru și avea-voiu ce mânca. Un neguțătoriu se îngrijește: Oare merge-va bine întreprinderea mea?...]

Ce ziceți voi despre astfel de oameni? Că se îngrijesc înzădar ca și Israiltenii... Și aceasta nici nu e bine, pentru că ce ar trebui să-și gândească acești oameni? Cu ajutoriu lui Dumnezeu, carele ne-a dat atâtea bunătăți, și lucrurile mele vor merge bine... Cari oameni se gândesc astfel? Oamenii buni, cu frica lui Dumnezeu și cu credință tare în Dumnezeu. Cu cine se pot asemăna aceștia? Cu Moise. Pentru ce? Ce gândea și ce făcea Moise...? Cum trebuie să ne gândim și ce să facem noi, când simțim lipsa nutremântului?

IV

Dumnezeu grijește de viața și existența lumii. — „Ochii tuturor la Tine sperează, și Tu le dai lor hrană la timpul său. Tu deschizi mâna. Tu și săturați toată viața cu binefacere“ (Psalm 145, 15, 16).

V

Ai cui ochi așteptau (sperau) odinioară în pustie? Ai Israiltenilor. Cum a deschis Domnul mâna sa asupra Israiltenilor? Cum a săturat El toată vietatea cu binefacerea Sa?... Cum își deschide Dumnezeu mâna Sa asupra noastră? În care timp (anotimp) își deschide Domnul mâna Sa peste toți? De ce ne rugăm noi cu vorbele: „Pânea noastră cea de toate zilele...“? Explică și aplică: Psalm 23. Mateiu 6, 25—31. Iacob 1, 17. I. Petru 5, 7.

Pe această treaptă se propun și

Rugăciunile înainte de masă

Tatăl nostru... Mărire... Și acum... Doamne îndură-Te spre noi (de 3 ori). Pentru rugăciunile sântilor părinților noștri, Doamne Isuse Cristoase, Dumnezeul nostru, îndură-Te spre noi. Amin.

Rugăciunile după masă

Mulțămim Ție, Cristoase Dumnezeul nostru, că ne-ai săturat de bunătățile Tale...“ Mărire... Și acum... Doamne îndură-Te... Pentru rugăciunile sântilor...

*20. Darea legii

Ținta

Astăzi vom vedea cum a dat Dumnezeu Israiltenilor porunci pe muntele Sinai.

¹⁾ Ni se pare, că anul 1722 îl pune în loc de 1822.

I

În zilele noastre judecătorii nu pot să pedepsească cum voiesc ei; fiecare are o carte mare, în care se află mai multe legi, după cari au să pedepsească hoții, sau ucigașii... La Israiliteni judecătorii nu aveau legi scrise, deci cum judecau ei? Cum le plăcea lor, cum credeau ei, că e bine. Cum ar fi fost mai bine să fie? Să fie avut și ei legi scrise. Cine să le fie dat lor aceste legi? Moise. Stăpânul Israilitenilor însă nu era Moise, ci? Dumnezeu. Cine avea deci să dea poruncile sau legile, de cari aveau să se țină judecătorii și poporul? Dumnezeu.

Ce fel de porunci va fi dat Dumnezeu?... Unele dintre ele le cunoaștem și noi, anume?... Cum va fi dat Dumnezeu poruncile? Dumnezeu le va fi spus însuși, așa, ca întreg poporul să le audă și apoi să le păzească tare, și să nu creadă, că Moise le-a născocit după placul său. Și astăzi se vestesc încă poruncile lui Dumnezeu; unde și cum? Dumnezeu nu ni le mai spune însuși, ci prin preoții săi, cari cetesc în biserică „cuvintele lui Dumnezeu“...

Unde a dat Dumnezeu poruncile Israilitenilor? Pe muntele Sinai. O parte din acest munte o cunoaștem; care-i aceea? Horiv. Ce s'a întâmplat acolo?... *Muntele Sinai* e un munte înalt de stânci (granit), care se ridică din câmpia (șesul) Sinai drept ca un părete, și e ceva mai înalt decât muntele Țarcu de aici dela noi (are cam 2500 m.) La poalele muntelui Sinai de o parte era loc întins, așa, că cine stetea pe acel loc, auzia și vedea tot ce se întâmpla pe munte. Fiți cu luare aminte la cele ce s'au întâmplat pe muntele Sinai.

II

Predarea în patru părți și reproducerea.

Aprofundare: Ce s'a întâmplat înainte de a se vesti poruncile? Dumnezeu a dat poruncă lui Moisi, ca să pregătească poporul... Ear în ziua a treia ce s'a întâmplat? „Când se făcea zi“ adevă dimineața, în revărsatul zorilor, muntele Sinai era acoperit cu nori întunecați. Ce se auzia și ce se vedea în nori? Fulgere și tunete, muntele Sinai se cutremura... Ce simția poporul — care se afla în pustia dela poalele muntelui — în inima sa? Frică, spaimă... De ce a lăsat Dumnezeu să se întâmple lucruri așa de înfricoșate înainte de a vorbi și de a da poporului poruncile? Ca să audă și să vadă poporul, că acolo e Domnul de față și El se arată în fulgere și tunete și în cutremur de pământ (pentru că pe Dumnezeu însuși a-l vedea nu este cu putință oamenilor); ca poporul să vadă și să audă puterea și mărirea lui Dumnezeu, să se teamă și să se cutremure de puternicul Dumnezeu, de a cărui frică munții și tot pământul se cutremură... Și cum sună cele 10 porunci (legi) ce le-a spus Dumnezeu poporului de pe muntele Sinai?... Ce voiește să zică Dumnezeu prin porunca I. etc.? (Explicarea poruncilor se face pe baza cunoștințelor de până aci; așa d. e. porunca I. și II. se explică pe baza celor învățate la istorioara religioasă-

morală „Idolii“, a III pe baza celor învățate la istorioara biblică „Eșirea Israilitenilor...“ etc.)

Ce impresie fac cuvintele lui Dumnezeu și arătările de pe munte asupra poporului? Poporul se spăimântează și mai mult și de frică stă mai departe de munte... Cum a încercat Moise să mângăie și să încurageze poporul? „Dumnezeu v'a cercat...“ Pentru ce s'a suit apoi Moise a doua oară pe munte? Ca să aducă poruncile scrise, să le aibe poporul și să nu le uite.

(Va urma)

Dela Comunitatea de avere. Domnii *Mihail Popoviciu*, protopop, *Ignatie cav. de Iacobich* și *Nico Marin*, coloneli în penziune, au convocat pe părtașii Comunității de avere la o sfătuire, în care să se hotărască ținuta lor cu privire la alegerea noului președinte și la măsurile, cari au să se întreprindă, ca comitetul și reprezentanța Comunității de avere să se țină și să fie compusă strict după Statutele Comunității de avere și a Codicelui civil, pe cari sunt bazate. Întrunirea s'a ținut Vineri în 15 Iulie st. n. după amiază la 2 oare în sala Comunității. În față c. 100 părtași Prea On. Domn protopresbiter *Mihail Popoviciu*, deschide conferința prin o cuvântare măduoasă arătând scopul întrunirii, care este espunerea părerii părtașilor la Comunitatea de avere asupra delăturării din Statut a ingerinții legiuite, dar' nedrepte, a elementelor străine, — ingerințe trecute cu vederea, când s'a făcut Statutul. Cuvântarea e primită cu apluse și părtașii hotărăse unanim, ca să se stărnească, ca cei neîndreptățiți să nu mai fie introduși nici în lista împăduririlor, nici în reprezentanța Comunității de avere. — După aceasta reprezentanții prezenți se constituiesc într-o conferință, care unanim oferă postul de președinte maiorului în penziune, d-lui *Iosif Stoianel*, candidatul unei comisiuni de trei, aleasă spre acest scop din partea unei întruniri a fruntașilor grăniceri români îndată după moarte fostului președinte *Ilie Curescu*. D-l *Iosif Stoianel* primesce candidatura. — Sâmbătă la 11 oare înainte de amiază vicepreședintele Comunității de avere, d-l *Patriciu, Drăgălina*, deschide adunarea reprezentanților convocată pentru alegerea președintelui. În cuvântarea sa de deschidere, d-l *Drăgălina* în cuvinte foarte frumoasă pune la inima reprezentanței inportanța actului pus la ordinea zilei și înainte de a ordina alegerea provoacă pe d-l *Aurel Marin*, notariu al adunării, să cetească *actul comemorativ despre activitatea și meritele fostului president*. După cetirea actului se dă espresiune atât prin sculare cât și prin luare la protocol condolință pentru trecerea la cele eterne a fostului president. Se trece apoi la alegerea presidentului, care a decurs în ordine esemplară. Au votat 92 inși, d-l *Constantin Burdea* 64, d-l *Iosif Stoianel* 28 de voturi. D-l *Constantin Burdea*, care e declarat de ales președinte, într-o scurtă cuvântare mulțamește pentru alegere și declară, că ca copil de grăniceriu român, rădicat de la opincă, va jertfi tot posibilul pentru prosperarea și înflorirea Comunității de avere.

Licitațiune minuendă

Pe baza încuviințării Venerabilului Consistoriu diecesan dtdo 25 Maiu 1904 Nr. 1541 B. se escrie licitațiune minuendă pentru renovarea bisericii din **Botinesci**, protopresbiteratul Fagetului.

Prețul de esclămare 6973 cor. 30 fl.

Licitațiunea se va ținea în 11/24 Iulie 1904 la 11 oare a. m. în sânta biserică.

Reflectanții vor avea să depună la începutul licitațiunei vadiul de 10% din prețul esclămării în bani gata ori hârtii de valoare.

Specificațiunea de spese și măsuri se pot vedea la oficiul parohial din Botinesci.

Din ședința comitetului parohial gr. or. română ținută în Botinesci la 13/26 Iunie 1904. 2—3 [30]

Virgiliu Lugoșan

președ. com. par.

George Popovicu

notariu.

Pe baza încuviințării Venerabilului Consistoriu diecesan dtdo 10-lea Iunie a. c. Nr. 1984 B. ex 1904 se escrie licitațiune minuendă pentru repararea bisericii din **Opațița**, protopresbiteratul Buziașului.

Prețul de esclămare 1788 cor. 62 fl. Licitațiunea se va ținea în 18/31 Iuliu la 3 oare d. amez, în sala de învățământ din loc.

Reflectanții vor avea să depună la începutul licitațiunei vadiul de 10% din prețul esclămării în bani gata.

La licitațiune vor fi admisi numai măsuri speciali și nepătați în asemenea întreprinderi.

Specificarea de spese și măsuri se pot vedea la oficiul parohial din loc.

Opațița la 29 Iunie 1904.

1—3 [32]

Ioan Popovicu

par. și preș. com.

Pe baza încuviințării Venerabilului Consistoriu diecesan dtdo 2 Iunie 1904 Nr. 1138 B. se escrie licitațiune minuendă pentru renovarea turnului bisericii din **Văsiova**, protopresbiteratul Boeșei, cu prețul de esclămarea 1744 coroane.

Licitațiunea se va ținea în 25 Iuliu (7 August), 1904 la 11 oare a. m. în s. biserică.

Reflectanții vor avea să depună înainte de licitațiune vadiul de 10% din prețul esclămării în bani gata ori hârtii de valoare.

Planul și specificarea de spese și măsuri se pot vedea la Oficiul parohial din loc în ori ce zi.

Văsiova din ședința comitetului parohial ținută la 20 Iunie 1904.

1—3 [33]

Coriolan Zuiac

paroh gr. or.

Dimitrie Avram

preș. com. par.

Serafin Jurca

not. com. par.

Concurs

Prin aceasta subscrișul comitet parohial escrie de nou concurs pentru ocuparea postului vacant de

învățătoriu la școala confesională din **Calina**, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecesană“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt :

1. În bani gata 600 cor.

2. Pentru 24 m. lemne (12 m. pentru învățătoriu și 12 m. pentru sala de învățământ) în bani gata 78 cor. sau în natură.

3. Pentru participarea la adunarea generală a Reuniunii inv. și conferințe 12 cor.

4. Pentru scripturistică 12 cor.

5. Pentru purtarea agendelor comitetului și sinodului parohial, precum și pentru facerea scoților de cult și bisericesci 10 cor.

6. Dela înmormântări unde va fi pottit 80 fl.

7. 2 jugure pământ, parte arătoriu, parte fânate, având însă alesul învățătoriu a plăti dările recerute.

8. Cortel cu 2 chilio, cuină și grajd, o grădină intravilană de 200 stânjani pătrați.

Alesul învățătoriu e îndatorat a purta canton tul în și afară de biserică și a instrui tinerimea școlară în cântarea bisericească.

Pentru serviciile prestatu în alte comune, comuna bisericească nu acordă nici un emolument.

Recurenții au a-și subșterne recursele lor Prea On. Oficiu protopresbiteral din Oravița-montană, fiind adresate comitetului parohial din Calina. Concurenții nu a se presenta, cu încunoscintarea protopresbiterului concernante în vre-o Duminică sau serbătoare în sft. biserică.

Din ședința comitetului parohial ținută la 20 Iunie 1904.

1—3 [35]

Teodor Drugarin

președ. com. par.

Nicolae Blajiu

not. com. par.

Pe baza încuviințării Venerabilului Consistoriu diecesan de dtdo 8 Iunie st. v. a. c. Nr. 1981/B din 1904 prin aceasta se escrie licitațiune minuendă pentru din nou zidinda biserică gr. or. română din **Timiș-Cubin** (*Temes-Kubin*), pe ziua de 28 Iuliu nou dimineața la 9 oare.

Prețul de esclămare este 55942 cor. 68 fl.

Doritorii de a întreprinde acest lucru să se prezenteze la ziua amintită, având a depune vadiul de 10% în bani gata.

Numai acei întreprinzători se vor admite la licitațiune, cari vor da revers comitetului parohial, că au studiat planul și specificațiunea de spese și măsuri, cari până la ziua licitațiunei se pot vedea la oficiul parohial.

Comitetul parohial își rezervă însă dreptul de preferire asupra acelor măsuri întreprinzători, despre a căror lucrări este convins; altcum numai oameni probați și esperti se admit la licitațiune.

Timiș-Cubin, 18 Iunie (1 Iuliu) 1904.

Pa'ul Miat m. p.

not. ad hoc al comit.

1—3 [34]

Azentie Balan m. p.

președ. com. parohial.

În conțelegere cu *Trifon Miclea* prptopresb. tractual.

„Gerboviceana“ societate comercială pe acții în Gerboveț.

Publicațiune

Pre baza §-lui 11 din Statutele Societății comerciale pe acții „Gerboviceana“ din Gerboveț, proprietarii titlurilor provisorii ai acțiilor Nrî 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 17, 18, 19, 20, 26, 27, 28, 29, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 47, 48, 49, 50, 52, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 81, 83, 84, 85, 86, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 112, 113, 114, 116, 117, 119, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 466, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 194, 196, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 243, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 264, 265, 266, 269, 293, 294, 298, 299, 311, 368, 369, 370, 371, 372, 873, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 390, 391, 396, 397, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 411, 412, 413, 417, 418, 419, 428, 469, 470, 471, 472, 473, 481, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 530, 522, 523, 525, 525, 526, 527, 528, 529, 539, 531, 532, 534, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 503, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 673, 674, 680, 681, 682, 683, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 716, 717, 744, 745, 748, 752, 753, 754, 758, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 783, 784, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 800, 801, 802, 803, 804, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 889, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 357,

858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 876, 877, 928, 929, 930, 941, 942, 948, 950, 967, 969, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 996, 997, 998, 999, 1000, prin această publicațiune se provoacă, că în termen de 30 de zile dela a treia publicare să-și plătească valoarea întreagă a acțiilor semnate, dinpreună și cele 5% interese de întâzierung — la cas contrariu sumele plătite trec în fondul de rezervă, — fără ca acționariul restanțier să aibă drept de a mai protinde ceva dela societate, — și pentru titluri provisorii anulați se vor esmite alți titluri tot sub acelaș număr.

În numele direcțiunei:

Mihail Zunea

3-3 [29]

director esecutiv.

Senegin cotra tusei, răgușelii, durerii de piept, ofitei, tusei măgărești, catarului astmei, greutatei de respirat, lungoarei și tusei seci. **Vindecă sigur și repede.** Prețul **1 cor. 20 fil. și 2 cor.**

Capsic unsoare. Contra durerii de oase, podagrei reumatismului, recelelor, durerilor de cap, dinți și nervi, precum și scrintiturilor. Cele mai îmbătrânite boale le vindecă. Prețul **1 cor. 20 fil. și 2 cor.**

Centarin. Contra morburilor de stomac, precum lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomach, greața și vomarea, sgârșiturile cele mai grele. Leac sigur. Folosese și la curățirea sângelui. Prețul **1 cor. 20 fil. și 2 cor.**

Kaljodsarsaparil. Mijloc escelent pentru curățirea sângelui la sifilis, morburile tinerețelor **1 sticlă 2 cor.**

Laxbonbons. Închiderea scaunului e cauza diferitelor morburii, precum, palpitatea de inimă, ameteii, dureri de cap și altele. Deci cine suferă de încheierea scaunului numai de cât se comandeze **Laxbonbons** zacharele purgative, plăcute și dulci la luat. Prețul **1 cor.**

Chemicale, drogoue, legături și bandagerie chirurgice. Instrucție pentru prepararea diferitelor vinarsuri, liqueruri, rum și altele. Teuri russice, Parfumuri, săpunuri, crem escelent pentru față și mâni. Articoli cosmetice, oleu pentru păr, Esență pentru picatul și întărirea părului. Apa de gură și dinți pe cum și prav. Ori ce fel de articlu din bransă. Toate foarte ieftine. Faceți întrebare și Vă veți convinge.

Cornel Demeter,

apotecar în **Békás-Megyer, fő-utca 45.szám**

2--10 [31]

Budapest mellett.

Mersul Trenurilor

Valabil dela 1 Mai 1904

Budapesta, gara de vest (ny. p. u.), — Orșova

P. I—III.	P. I—III	A. I—II	M. I—III	P. I—III	Or. Ex. I.	Stațiunile	Or. Ex. I.	P. I—III	P. I—III	P. I—III	A. I—III	P. I—II
815 170	830 531	230 802	245	650 520	1130 423	p. Budapesta s.	1250	715	.	1055	125	740
						s. Timișoara-Josefin p.	803	945	.	545	754	155
210 346	615 823	815 924	.	734 901	443 545	p. Timișoara-Josefin s.	753	743	.	705	733	112
						s. Logoj p.	644	619	.	507	620	1131
740	.	.	.	202 125	Joia și Duminea	p. Buziaș-Băi p.	Mercuria și Duminea	147	.	.	.	639
	147 602	147 602	.	639		p. M. Ilie s.			.		1252	720
						p. Buziaș-Băi s.		843	.	.	.	202
402 523	831 s. 941	929 1029	.	918 1032	547 632	p. Logoj s.	644	611	.	502	614	1123
						p. Caransebeș s.	602	512	p. 400	400	531	1024
711 735	.	.	411 450	1221	.	p. Domașnia-Cornia s.	.	333	1057	.	414	844
800	.	.	543	1247	.	p. Iablanița s.	.	302	1014	.	349	810
828	.	.	639	110	828	p. Băile-Erculane s.	345	233	838	.	327	733
				138	853	s. Orșova p.	315	156	755	.	258	655

Budapesta gara de vest — Timișoara-Josefin — Baziaș.

	P. I—III	P. I—III	P. I—III	P. I—III	Stațiunile	P. I—III	P. I—III	P. I—III	P. I—III	
	650 520	1010	815 150	830 531	230 802	p. Budapesta g. de vest s.	125	710	740	715
						s. Timișoara-Josefin p.	754	935	135	945
			258 615	655 1217	159 500	p. Orșova s.	138	.	828	1256
						p. Arad s.	1040	.	342	1039
	605 617	1000 1012	215 227	826 838	p. Timișoara-Josefin s.	657	917	130	805	† Din 1 Iunie până inclusive 15 Septembrie
					s. Chișoda p.	645	905	118	753	
		520	†1115	552	p. Buziaș-Băi s.	1030	.	†415	1021	
	618 645	1013 1040	228 255	838 904	p. Chișoda s.	644	904	117	751	
					s. Jebel p.	616	837	1249	724	
	930	.	453 1015	520	s. Boca p.	.	.	1015	520	
					p. Boca p.	930	.	453	.	
	650 701	1044 1056	300 312	905 917	p. Jebel s.	614	834	1232	716	
					s. Voitec p.	602	823	1230	704	
	810 950	.	404 618	1015 1155	s. Gataia p.	508	.	1127	602	
	340 508	.	951 1127	410 602	s. N.-Bocșa p.	340	.	951	410	
					p. N.-Bocșa s.	950	.	618	1155	
	707 808	1101 1217	317 433	921 1021	p. Gataia s.	810	.	404	1015	
					p. Voitec s.	555	820	1222	656	
					s. Vêrșet p.	451	716	1118	556	
	1250 1220	.	1023 922	.	s. Timiș-Cubin p.	.	330	.	140	
	341 330	830	.	.	s. Panciova p.	745	1220	.	200	
					p. Panciova s.	.	1250	.	952	
					p. Timiș-Cubin s.	.	.	.	1023	
	818 845	1232 103	443 514	1029 1093	p. Vêrșet s.	443	706	1113	545	
					s. Jaseșova p.	414	637	1044	515	
Din 1 Iunie până inclusive 31 August	*1020 *105	*1120 **256	722 1046	1255	s. Oravița p.	225	.	820	*415 **315	**Până inclusive 31 Mai și dela 1 Septembrie
		444 820	*115 *412	**1055 **315	s. Anina p.	.	.	444	*115 **1055	
					p. Anina s.	.	.	1046	.	
					p. Oravița p.	.	.	722	.	
	851 925	113 150	521 558	1058 1135	p. Jaseșova s.	406	630	1036	505	
					s. Baziaș p.	328	550	959	430	

Observări: Oarele, ce stau de a stânga stațiunilor, să se citească de sus în jos; iar cele ce stau de a dreapta de jos în sus. Timpul dela 6 oare dimineața până la 5 oare 59 minute sara este însemnat cu sublinierea minutelor. Or. Ex. = Trenul Orient-Expres. A. = Tren Accelerat, P. = Tren de persoane, M. = Tren mestecat. În rubrica stațiunilor: s. = sosese și p. = pleacă.